

Overweging bij Johannes 8; 12, 21-36 en Exodus 6: 2-9

Zondag 17 oktober 2021

Ds. Dick Snijders

Licht	<p>Gemeente van Jezus Christus, Jezus zegt: 'Ik ben het licht voor de wereld. Wie in Mij gelooft, loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.'</p> <p>Persoonlijk vind ik dat een van de mooiste teksten uit de Bijbel.</p> <p>Een tekst om wat langer bij stil te staan, over te mijmeren, bij wijze van spreken te proeven op de tong.</p> <p>'Wie in Mij gelooft, loopt nooit meer in de duisternis.'</p> <p>Stel je eens voor wat dat betekent: 'Nooit meer in de duisternis.'</p>
Lastige tekst	<p>Dat wil niet zeggen dat alles ons nu meteen helder is.</p> <p>Integendeel, misschien.</p> <p>Ik heb gearzeld of ik deze tekst uit het Johannes-evangelie wel zou lezen.</p> <p>Het is een lastige tekst om zo in één keer te begrijpen, over weggaan en zoeken, over in zonde sterven en in geloof leven, over de Vader en de Zoon, over boven en beneden, over waarheid en leugen, over vrij zijn en slaaf zijn.</p> <p>Het is geen verhaal met een kop en een staart,</p>

	<p>zoals bijvoorbeeld het verhaal waarin God Mozes aanspreekt, dat eerst gelezen is.</p> <p>Laat ik daar dan nu eerst iets over zeggen, dan kom ik straks op die lastige evangelie tekst terug.</p>
Godsnaam	<p>Wat horen we in dat verhaal uit het Bijbelboek Exodus?</p> <p>God spreekt Mozes aan en noemt zijn naam als 'Ik ben de HEER'.</p> <p>De naam 'HEER' is een aanduiding voor de naam van God die door joden niet wordt uitgesproken. In plaats daarvan lezen ze het woord <i>adonai</i> en dat betekent 'Heer' en dat is in onze vertaling overgenomen.</p> <p>Als we 'Heer' met allemaal hoofdletters tegenkomen, dan kunnen we ook lezen: Aanwezige, Eeuwige, Enige, God, Levende, De Naam, Onnoembare.</p> <p>Dat staat in de Leeswijzer voor in onze Bijbelvertaling.</p> <p>Al die namen duiden enerzijds op de onkenbaarheid van God en anderzijds op de aanwezigheid van God.</p>
Slavernij	<p>Deze God is de God van Abraham, Isak en Jakob. Hij maakt zich aan Mozes bekend als de God die er is, die hoort en die verhoort.</p> <p>Als God Mozes aanspreekt, verrichten de nakomelingen van Abraham, Isak en Jakob, zware dwangarbeid in Egypte.</p>

Maar God zal deze nakomelingen, de Israëlieten, bevrijden.

Mozes vertelt hen wat God tot hem heeft gezegd, maar ze willen niet naar hem luisteren, omdat ze moedeloos zijn door de zware dwangarbeid. Ze hebben geen verwachting meer en geen hoop. Alleen al de dag doorkomen, is zwaar genoeg.

Dat doet me denken aan hoe ook wijzelf kunnen vastzitten in de tredmolen van het leven: opstaan, werken, slapen.

Dat werken kan van alles zijn: baan of onderneming, vrijwilligerswerk, huishouden, zorg voor de kinderen, zorg voor je ouders, sport, uitgaan - geen ontspanning, maar inspanning, altijd maar doorgaan.

Alles wat moet, wat we onszelf opleggen of wat de samenleving ons oplegt of wat we denken dat moet om geslaagd door het leven te gaan.

We geloven niet dat het anders kan, dat het ook minder kan en dat dat beter zou zijn voor onszelf en voor de wereld.

Dan zijn er nog de verslavingen die we ook verslavingen noemen.

Denk aan verslaving aan tabak, alcohol, drugs, eten, porno, games en waar je allemaal verslaafd aan kunt zijn.

Ontkenning

We kunnen het ontkennen en zeggen dat we best

	<p>zonder kunnen.</p> <p>Of zeggen dat we er zelf voor kiezen, of zeggen dat we innerlijk vrij zijn.</p> <p>Dat doet me denken aan wat de Joden tegen Jezus zeggen: <i>‘Wij zijn nakomelingen van Abraham en we zijn nooit iemands slaaf geweest - hoe kunt u dan zeggen dat wij bevrijd zullen worden?’</i></p> <p>Vrijheid begint met de erkenning van onze situatie, met de erkenning van onze onvrijheid.</p> <p>De waarheid zal ons vrij maken.</p>
Leugen	<p>Als de waarheid ons vrij maakt, waarom zouden we de leugen dan toch boven de waarheid stellen?</p> <p>Omdat we daar als ondernemer miljoenen mee kunnen verdienen?</p> <p>Omdat we als politicus daarmee aan de macht kunnen blijven?</p> <p>Omdat we daarmee kunnen doorgaan voor fatsoenlijke mensen?</p> <p>Omdat het ons gevoel van eigenwaarde overeind houdt?</p> <p>Omdat we er een paar tientjes meer bijstand door ontvangen? - Dat kan ik nog begrijpen, want de bijstand is niet veel.</p> <p>Als we 28 miljoen euro (ik noem maar een getal) verdelen over de bijstandsonvangers in Nederland, kunnen ze allemaal een keer 65 euro extra ontvangen en dat betekent voor mensen in deze situatie heel veel.</p>

<p>Ontmoeting</p>	<p>De waarheid maakt ons vrij. Alles wat boven de waarheid uitgaat, belast ons, drukt op ons. Laten we niet zeggen dat we nooit iemands slaven zijn geweest, zoals de Joden in de ontmoeting met Jezus. Dat gaat niet alleen over Joden. De manier waarop Johannes als schrijver van deze tekst de discussie op een rij zet, is niet zozeer om de Joden in het verdomhoekje te zetten, maar om wat Jezus zegt zo goed mogelijk te laten uitkomen. Hun vragen zijn niet dom; ze helpen Johannes om ons duidelijk te maken wie Jezus is.</p>
<p>Zonden</p>	<p><i>'Als jullie niet geloven dat 'Ik het ben', zullen jullie in je zonden sterven,'</i> zegt Jezus. Daar klinkt de 'Ik ben' uit het verhaal van Mozes weer; de 'Ik ben' die de slaven zou bevrijden. In Jezus openbaart God zich opnieuw als de HEER, als Aanwezige, Eeuwige, Enige, God, Levende, De Naam, Onnoembare. Jezus openbaart ons God als de grond van alle leven en Hij laat ons in zijn eigen persoon en leven zien hoe dat doorwerkt in het hele bestaan: door de waarheid. De zonde is de leugen, de leugen van onze hoogmoed, van onze zelfoverschatting, van leven alsof we nooit zullen sterven. De leugen dat het leven hip en trendy moet zijn. De leugen van de economie die waarden stelt,</p>

	<p>waar ze niet zijn en prijzen opdrijft.</p>
De minste	<p>Wat betekent het voor ons dat God van boven naar beneden is gekomen?</p> <p>Wat betekent het dat God zichzelf openbaart, zijn wezen laat kennen, in deze concrete mens Jezus van Nazaret die zijn leven geeft?</p> <p>Het is op zoveel manieren dat de zegen van een andere kant komt dan dat wij verwachten; niet maakbaar, maar als een geschenk.</p> <p>Vaak niet als resultaat van al onze inspanningen, maar ondanks onze inspanningen.</p> <p>Simpel misschien: door de minste te willen wezen. Door verantwoordelijkheid te nemen, door 'ja, dat heb ik gedaan, ja, dat heb ik gezegd, het was niet goed, ik zat op het verkeerde spoor, ik heb me vergist, het spijt me, vergeef me,' te zeggen.</p>
Bevrijd	<p>De zonde van de mens is dat hij niet gelooft in God. Niet in God zoals Hij zich openbaart.</p> <p>God verbindt zich desondanks met de mens in bevrijdend handelen en legt ons zo een open uitnodiging voor om Hem daarin te volgen.</p> <p>Je kunt zeggen: 'Maak het nou eens concreet.'</p> <p>Wat gebeurt er met je vrijheid als ik je ga zeggen wat je moet doen en laten?</p> <p>Laat eenvoudigweg Jezus tot je spreken.</p> <p>Jezus zegt: <i>'Ik ben het licht voor de wereld. Wie Mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.'</i></p>

	Amen.
--	-------